

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania

Ako motivovať žiakov k čítaniu s porozumením

Mgr. Kamila Jandzíková, PhD.
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Ako motivovať žiakov k čítaniu s porozumením

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Nástupom detí do školy sa akoby vytráca ich detská zvedavosť a túžba po poznaní. Žiaci sa postupne posúvajú z pozície aktívneho „zvedavca“ do pozície pasívneho prijímateľa a podaktorí i do úlohy pasívneho „učiteľa nevnímajúceho“ prijímateľa. Aktivizácia kognitívnych procesov žiakov úzko súvisí s motiváciou žiakov, pričom dôležitým nástrojom učenia sa je čítanie. Pre mnohých učiteľov je preto základnou a najťažšou úlohou nasmerovať svojich žiakov k tomu, aby boli čitateľsky gramotní a zároveň brali čítanie ako súčasť bežného života.

Čítanie má zmysel len vtedy, ak žiak porozumie prečítanému textu a vie aplikovať získané informácie alebo vedomosti vo svojej praxi. **Štátna školská inšpekcia** v Správe o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2015/16 uvádza viaceré problémy žiakov, ktoré súvisia s ich schopnosťou aplikovať čitateľské skúsenosti do vlastných jazykových prejavov. Na s. 65 sa konštatuje, že „jednou z príčin bolo tiež nedocenenie významu premyslenejšieho a komplexného podporovania a rozvíjania čitateľských zručností“.

Ďalším podnetom k hľadaniu rôznych ciest motivácie žiakov k čítaniu s porozumením boli i podpriemerné výsledky slovenských žiakov v **medzinárodných meraniach PISA 2015** v oblasti čitateľskej gramotnosti (Prvé výsledky výskumu 15-ročných žiakov z pohľadu Slovenska, Bratislava, NÚCEM, s. 9).

Identifikácia motivátorov žiakov k čítaniu s porozumením je základom pre zmenu vzťahu žiakov k čítaniu. Vzdelávacie program dáva priestor na výmenu skúseností učiteľom, ktorým sa darí motivovať svojich žiakov k čítaniu s porozumením nielen v rámci obsahu svojho predmetu, ale aj prostredníctvom rôznych aktivít, napr. súťaží v čitateľských zručnostiach, celorodinného čítania a pod.

Vzdelávacie program je svojím obsahom určený učiteľom všetkých vzdelávacích oblastí, plne napĺňa myšlienku MŠVVaŠ SR, ktoré vyhlásilo školský rok 2016/17 za *Rok čitateľskej gramotnosti* a odporučilo riaditeľom škôl ako prioritnú úlohu *intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach* (**Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2016/2017**, s. 11).

Vzdelávacie program dá učiteľovi do rúk silné motivačné nástroje, ktorými môže ovplyvniť nielen vonkajšiu motiváciu žiakov čítať s porozumením, ale aj vnútornú.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

Aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

Kombinovaná (prezenčná a dištančná forma)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Aktualizovať, prehĺbiť a rozšíriť kompetencie učiteľov v oblasti motivácie žiakov čítať s porozumením v rôznych situáciách čítania.

Špecifické ciele:

1. Reflektovať pedagogické skúsenosti pri identifikácii motivácie žiakov k čítaniu s porozumením.
2. Rozšíriť schopnosť vybrať vhodné prvky vyučovacieho procesu na podporu motivácie žiakov čítať.

3. Rozvíjať spôsobilosť aplikovať do vyučovacieho procesu vybrané stratégie a metódy, ktoré pozitívne ovplyvňujú rozvoj čítania s porozumením žiakov.
4. Aktualizovať kompetencie učiteľa plánovať vhodné stratégie a metódy rozvoja čítania s porozumením podľa princípov metakognície.
5. Prehĺbiť a rozšíriť spektrum aktivít, ktoré súvisia s čítaním pre život a školu – mimovyučovacie a mimoškolské aktivity motivujúce žiakov čítať.

Obsah vzdelávacieho programu:

Tematický celok	Forma	Rozsah v hod.
<p>1. Motivátory k čítaniu s porozumením vo vyučovacom procese</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reflexia motivačnej pedagogickej činnosti učiteľa vo vyučovaní svojho predmetu. - Diagnostika motivácie žiakov z hľadiska proporcionality jednotlivých druhov motivácie. - Učiteľ ako jeden z motivačných podnetov. - Motivácia učivom – obsahový štandard predmetu. - Motivácia využitím rôznych učebných textov pri rozvíjaní čítania s porozumením – súvislý/nesúvislý, vecný/literárny, papierová forma/digitálna forma a pod. - Motivácia hodnotením. 	prezenčná	<p>8</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p>
<p>2. Situácie čítania a zaangažovanosť čitateľa do čítania</p> <ul style="list-style-type: none"> - Situácie čítania: čítanie na súkromné účely, čítanie na verejné účely, čítanie na pracovné účely a čítanie na vzdelávanie (čítanie pre život a školu). - Motivácia žiakov k čítaniu s porozumením využitím vybraných metód a čitateľských stratégií. - Motivácia žiakov k čítaniu s porozumením využitím diferencovaných úloh v súlade s kognitívnymi postupmi žiaka pri práci s textom. <p>Skupinová práca: tvorba úloh účastníkov kontinuálneho vzdelávania v rámci kategórií mentálnych stratégií – nájdenie a získanie informácie, integrácia a interpretácia a uvažovanie a hodnotenie (primárne vzdelávanie – 4 procesy čítania s porozumením).</p> <p>Skupinová práca – vzájomné posúdenie a vyhodnotenie vytvorených úloh zameraných na čítanie s porozumením účastníkmi kontinuálneho vzdelávania.</p> <p>Zadanie dištančnej úlohy č. 1: Opísať pedagogickú situáciu s využitím vybraných metód alebo čitateľských stratégií, ktoré podporujú a udržiavajú motiváciu žiakov čítať s porozumením.</p> <p>Výstup z dištančnej formy: Opis pedagogickej situácie s využitím vybraných metód na podporu čítania s porozumením žiakov. Formát A 4, rozsah cca 2 – 3 normostrany.</p>	<p>prezenčná</p> <p>dištančná</p>	<p>12</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>

3. Mimovyučovacie a mimoškolské motivačné podnety žiaka k čítaniu s porozumením - Mimovyučovacie motivačné aktivity podnecujúce žiakov k čítaniu s porozumením. - Mimoškolské motivačné aktivity smerujúce žiakov k čítaniu s porozumením v spolupráci s inými subjektmi, napr. rodičia, knižnice a pod. Skupinová práca: navrhnutie, posúdenie a vyhodnotenie vybraných externých motivačných podnetov žiaka čítať s porozumením. Zadanie dištančnej úlohy č. 2: Opísať mimovyučovaciu aktivitu, prostredníctvom ktorej sú žiaci podnecovaní k čítaniu s porozumením. Výstup z dištančnej formy: Opis motivačnej aktivity na podporu čítania s porozumením žiakov. Formát A 4, rozsah cca 1 - 2 normostrany.	prezenčná	4
		1
		1
		2
	dištančná	2
Spolu	Prezenčne Dištančne	24 6
Spolu celkom		30

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie aplikovať v pedagogickej praxi poznatky z oblastí motivácie žiakov čítať s porozumením. Je schopný identifikovať vhodné motivátory a využiť ich na zvýšenie záujmu žiakov o čítanie s porozumením. Ovláda nástroje na využívanie rôznych situácií čítania na ovplyvňovanie motivácie žiakov čítať s porozumením. Vie naplánovať svoju pedagogickú činnosť tak, aby motivačné školské i mimoškolské aktivity podnecovali u žiakov všetky procesy čítania s porozumením.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom **30 hodín** – z toho 24 hodín prezenčnou formou a 6 hodín dištančnou formou.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy),

- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet (alebo Vzdelávacia oblasť): -

Podmienky na zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre uvedené kategórie a podkategórie pedagogických zamestnancov v uvedenom kariérovom stupni, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania: na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou.

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

V prihláške riaditeľ školy svojím podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, poskytovateľ posúdi oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi. Vyplnenú prihlášku na kontinuálne vzdelávanie po podpísaní riaditeľom školy je potrebné zaslať na príslušné regionálne/detašované pracovisko MPC.

Spôsob ukončovania vzdelávania:

Vzdelávací program sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávania:

1. Najmenej 80 % osobná účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Vypracovanie a odovzdanie všetkých zadaných úloh dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom je hodnotenie zrealizovanej vyučovacej hodiny zameranej na motivačné aktivity žiakov potrebné na porozumenie textu.
Prezentácia bude spracovaná v elektronickej podobe formou prezentačného softvéru v rozsahu 10 – 15 snímok alebo v textovom editore v rozsahu 3 – 5 normostrán, formát A 4.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garanti:

PaedDr. Jana Tomášková, PhD.: učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko, Oravská cesta 11, Žilina.

Garant spĺňa kvalifikačné predpoklady podľa § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori: učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, odborníci z praxe s lektorskými skúsenosťami, zaoberajúci sa uvedenou odbornou problematikou.

Lektori spĺňajú podmienky čl.2 bodu 12 Smernice č.18/2009-R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu MPC.

Cestovné, stravné, príp. ubytovacie náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Technické a informačné zabezpečenie:

Učebné zdroje: študijné texty, podklady pre vypracovanie úloh dištančnej časti vzdelávania, notebook a dataprojektor pre lektora s pripojením na internet.

Návrh počtu kreditov:

Spolu **8 kreditov**, z toho 6 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.